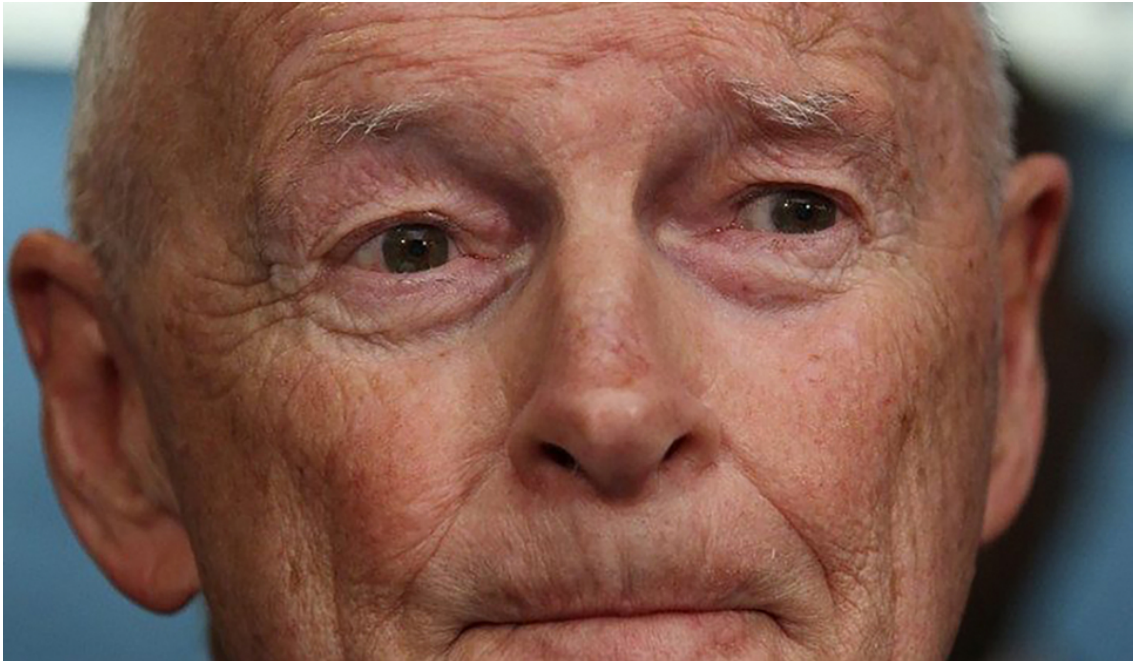

Informe McCarrick: quan l'Església aprèn d'una pàgina dolorosa

Dm, 10/11/2020 per Catalunya Religió

(*Andrea Tornielli - [Vatican News](#)*) En el moment del nomenament de l'arquebisbe a Washington **Theodore McCarrick** el 2000, la Santa Seu va actuar sobre la base d'informació parcial i incompleta. Desgraciadament, es van cometre omissions i subestimacions, es van prendre decisions que després es va fer evident que eren equivocades, entre altres coses perquè, en el curs de les verificacions sol·licitades per Roma en el seu moment, les persones interrogades no sempre van dir tot el que sabien. Fins el 2017, cap acusació fundada es va referir a abús o assetjament de menors; tan aviat com va arribar la primera denúncia d'una víctima menor d'edat en el moment dels fets, el **papa Francesc** va actuar de manera ràpida i amb decisió contra l'ancià cardenal, ja retirat de la conducció de la diòcesi des de 2006, primer, llevant-li el purpurat i, després, dimitint-lo de l'estat clerical. Això és el que es desprèn de l'[Informe sobre el coneixement i el procés de decisió institucional de la Santa Seu en relació amb l'excardenal Theodore Edgar McCarrick \(1930 -2017\)](#) publicat per la Secretaria d'Estat.

Una resposta puntual

L'*Informe*, per la seva extensió i contingut, respon puntualment al compromís assumit pel papa Francesc d'investigar a fons el cas McCarrick i de publicar els resultats de la investigació. L'Informe representa també un acte de sol·licitud i cura pastoral del Papa cap a la comunitat catòlica nord-americana, ferida i desconcertada pel fet que McCarrick hagi pogut arribar a ocupar rols tan alts en la jerarquia. La investigació, portada endavant en aquests dos anys, va començar a finals de l'estiu de 2018, durant setmanes d'evident tensió després de la intervenció de l'exenunci apostòlic a Washington, **Carlo Maria Viganò**, que a través d'una [operació mediàtica internacional](#), va arribar a demanar públicament la renúncia de l'actual Pontífex.

Absència de denúncies d'abús de menors d'edat fins al 2017

La força de l'*Informe* rau certament en la seva integralitat, però també en la visió global que proporciona, de la qual sorgeixen alguns punts clau que és important tenir en compte. El primer es refereix als errors comesos, els quals van implicar l'aprovació de noves normes en l'Església per evitar que la història es repeteixi. Un segon element està relacionat amb l'absència, fins al 2017, de denúncies fundades d'abusos a menors d'edat comesos per McCarrick. És cert que als anys noranta ho havien esmentat algunes cartes anònimes que van rebre els cardenals i la nunciatura de Washington, però sense donar indicis, noms ni circumstàncies. Lamentablement, no es van considerar creïbles precisament perquè no tenien elements concrets. La primera acusació fundada que afecta menors va ser, de fet, la de fa tres anys, que va conduir a l'obertura immediata d'un procediment canònic, que va concloure amb les dues decisions posteriors del papa Francesc: primer, li va llevar el purpurat al cardenal emèrit i, després, el va dimitir de l'estat clerical. A les persones que es van presentar per denunciar McCarrick, al llarg del procés canònic, se'ls ha de reconèixer el mèrit d'haver permès que la veritat sortís a la llum, i la gratitud per haver-ho fet vençant el sofriment del record de tot el que havien patit.

La verificació abans del viatge del Papa

L'*Informe* mostra que en el moment de la primera candidatura a l'episcopat (1977), així com en el moment dels nomenaments a Metuchen (1981) i després a Newark (1986), cap de les persones consultades per obtenir informació va donar indicacions negatives sobre la conducta moral de Theodore McCarrick. Una primera "verificació" informal d'algunes acusacions sobre la conducta del llavors arquebisbe de Newark contra seminaristes i sacerdots de la seva diòcesi es va fer a mitjans dels anys 90, abans del viatge de **Joan Pau II** a aquesta ciutat dels Estats Units. Va ser el cardenal arquebisbe de Nova York, **John O'Connor**, qui la va dur a terme: va demanar informació a altres bisbes nord-americans i després va concloure que no hi havia "impediments" per a la visita papal a la ciutat de la qual McCarrick era el pastor en aquell moment.

Una conjuntura crucial en l'assumpte és certament el nomenament com a arquebisbe de Washington. Durant els mesos en què es va estudiar un trasllat de McCarrick a una de les tradicionals seus cardenalícies dels Estats Units, entre diverses i acreditades opinions positives, es va registrar el parer negatiu del cardenal O'Connor. Encara que va reconèixer que no tenia informació directa, el cardenal va explicar, en una carta del 28 d'octubre de 1999 dirigida al nunci apostòlic, que considerava un error el nomenament de McCarrick per a un nou lloc: s'arriscava un greu escàndol a causa dels rumors de que en el passat l'arquebisbe havia compartit el llit amb joves adults a la residència curial i amb seminaristes en una casa al costat del mar.

La primera decisió de Joan Pau II

És important destacar, referent a això, la decisió presa inicialment per Joan Pau II. El Pontífex, de fet, va demanar al nunci de verificar la validesa d'aquestes acusacions. La investigació escrita, un cop més, no va conduir a cap prova concreta: tres dels quatre bisbes de Nova Jersey consultats van proporcionar informacions definides en l'*Informe* com a "no exactes i incompletes". El Papa, que coneixia McCarrick des de 1976 després d'un dels seus viatges als Estats Units, va

acollir la proposta de l'aleshores Nunci Apostòlic als Estats Units, Gabriel Montalvo, i de l'aleshores Prefecte de la Congregació per als Bisbes, **Giovanni Battista Re**, de retirar la candidatura. Fins i tot, en absència d'elements consistents, no s'havia de córrer el risc que, traslladant el prelat a Washington, les acusacions, encara que considerades mancades de fonament, poguessin ressorgir causant vergonya i escàndol. Per tant, McCarrick semblava destinat a quedar-se a Newark.

La carta de McCarrick al Papa

Un nou fet va canviar radicalment el curs dels esdeveniments. El mateix McCarrick, després de conèixer evidentment la seva candidatura i les reserves sobre ell, va escriure el 6 d'agost de 2000 a l'aleshores secretari personal del pontífex polonès, el bisbe Stanislaw Dziwisz. Es va proclamar innocent i va jurar que "mai havia tingut relacions sexuals amb cap persona, home o dona, jove o vell, clergue o laic". Joan Pau II va llegir la carta. Es va convèncer que l'arquebisbe nord-americà deia la veritat, i que les "veus" negatives eren, de fet, només veus, infundades o no provades. Per tant, va ser el mateix Papa, a través d'indicacions precises donades a l'aleshores secretari d'Estat, Angelo Sodano, que va determinar que McCarrick entrés novament en el grup dels candidats. I va ser ell, finalment, qui el va triar per al lloc de Washington. Segons alguns dels testimonis mencionats a *l'Informe*, també pot ajudar a comprendre el context d'aquest període l'experiència personal viscuda pel llavors arquebisbe Wojtyla a Polònia, que durant anys havia estat testimoni de l'ús instrumental de falses acusacions per part del règim per desacreditar a sacerdots i prelats.

La decisió de Benet XVI

Fins al moment del nomenament a Washington no hi havia hagut cap víctima –adult o menor d'edat– que s'hagués posat en contacte amb la Santa Seu, o amb el nunci als Estats Units, per fer una denúncia per comportament impropri atribuït a l'arquebisbe. Ni res d'impropri en les actituds de McCarrick va ser reportat durant el seu episcopat a Washington. Quan el 2005 van ressorgir acusacions d'assetjament i abús d'adults, el nou Papa, Benet XVI, va demanar ràpidament la renúncia al cardenal nord-americà, a què acabava de concedir una pròrroga de dos anys del seu mandat. Per tant, el 2006 McCarrick va deixar la conducció de la diòcesi de Washington per convertir-se en bisbe emèrit. De *l'Informe* es desprèn que durant aquest període Viganò, com a delegat de les Representacions Pontifícies, havia comunicat als seus superiors de la Secretaria d'Estat les informacions rebudes de la nunciatura, subratllant la seva gravetat. Però mentre encenia les alarmes, fins i tot ell comprenia que no estava davant acusacions provades. El cardenal secretari d'Estat, Tarcisio Bertone, va presentar la qüestió directament al papa Benet XVI. En aquest context, en absència de víctimes menors d'edat, i tractant-se d'un purpurat que ja havia renunciat al seu encàrrec, es va decidir no obrir un procés canònic formal per investigar sobre McCarrick.

Recomanacions, no sancions

En els anys següents, malgrat la petició que li va fer la Congregació per als Bisbes de portar una vida més apartada i renunciar als freqüents esdeveniments públics, el cardenal va seguir viatjant d'una part del món a una altra, inclosa Roma. Aquests desplaçaments eren generalment coneguts i, al menys, tàcitament aprovats pel nunci. S'ha discutit molt sobre l'abast real d'aquesta petició de portar

una vida més retirada, dirigida a McCarrick per la Santa Seu. Dels documents i testimonis que ara es publiquen en l'*Informe* es desprèn clarament que mai es va tractar de "sancions". Es va tractar més aviat de recomanacions, donades oralment el 2006 i per escrit el 2008, sense esmentar explícitament l'imprimatur de la voluntat del Papa. Van ser, doncs, recomanacions que, per ser posades en pràctica, pressuposaven la bona voluntat de l'interessat. Es va tolerar de fet que el cardenal seguís actiu i seguís viatjant i que portés a terme, encara que sense cap mandat de la Santa Seu, diverses missions a diversos països, de les que sovint s'extreuen informacions útils. Davant d'una nova denúncia contra McCarrick que li va ser comunicada el 2012, Viganò, que en aquell temps havia estat nomenat nunci als Estats Units, va rebre instruccions d'investigar de part del Prefecte de la Congregació per als Bisbes. Pel que es desprèn de l'*Informe*, però, el nunci no va realitzar totes les investigacions que se li havien sol·licitat. A més, seguint el mateix enfocament utilitzat fins llavors, no va donar passos significatius per limitar les activitats i els viatges nacionals i internacionals de McCarrick.

El procés obert per Francesc

Al moment de l'elecció del papa Francesc, McCarrick tenia més de 80 anys i, per tant, estava exclòs del conclave. Els seus hàbits de viatge no havien canviat, i al nou Papa no se li va lliurar cap document o testimoni que el fes conscient de la gravetat de les acusacions, encara només respecte a adults, contra l'exarquebisbe de Washington. A Francesc se li va dir que hi havia hagut "rumors" i acusacions sobre "comportaments immorals amb adults" abans de la nominació de McCarrick a Washington. Però considerant que els acusacions havien estat analitzades i rebutjades per Joan Pau II, i ben conscient que McCarrick havia seguit actiu durant el pontificat de Benet XVI, el papa Francesc no va veure la necessitat de canviar "el que els seus predecessors havien establert", fet pel qual no és cert que hagi eliminat o alleujat les sancions o restriccions a l'arquebisbe emèrit. Tot va canviar, com ja s'ha esmentat, amb l'aparició de la primera acusació d'abús d'un menor. La resposta va ser immediata. La mesura, gravíssima i sense precedents, de la destitució de l'estat clerical va arribar després de la conclusió d'un ràpid judici canònic.

Què ha après l'Església

La imatge que apareix després del cúmul de testimonis i documents ara publicats és, sens dubte, una pàgina dolorosa en la història recent del catolicisme. Són tristos esdeveniments dels que tota l'Església ha après. De fet, a la llum del cas McCarrick, és possible llegir algunes de les mesures adoptades pel papa Francesc després de la cimera per a la protecció dels menors el febrer de 2019. El motu proprio [*Vos estis lux mundi*](#), amb les seves indicacions sobre l'intercanvi d'informació entre els dicasteris i entre Roma i les esglésies locals, la participació del Metropolità en la investigació inicial, la indicació que les acusacions siguin verificades amb promptitud, així com la [*fi del secret pontifici*](#), són tot de decisions que van tenir en compte el que havia passat, per aprendre del que no va funcionar, dels mecanismes que es van embussar, i de les subestimacions que malauradament es van fer a diversos nivells. En la lluita contra el fenomen dels abusos, l'Església segueix aprenent, també dels resultats d'aquest treball de reconstrucció, com es va veure també al juliol de 2020 amb la [*publicació del Vademècum*](#) de la Congregació per a la Doctrina de la Fe, que convida a no considerar automàticament sense fonaments una denúncia anònima.

Humilitat i penitència

Aquest és, doncs, el quadre general que sorgeix de les pàgines documentades de l'*Informe*, amb la reconstrucció d'una realitat certament molt més articulada i complexa que la coneguda. En els dos últims decennis l'Església Catòlica ha pres cada vegada més consciència del drama indicible de les víctimes, de la necessitat de garantir la protecció dels menors, de la importància de les normes capaces de combatre el fenomen. I també ha pres finalment consciència dels abusos comesos contra adults vulnerables i de l'abús de poder. El cas de Theodore McCarrick -un prelat de considerable intel·ligència i preparació, capaç de teixir moltes relacions tant en l'àmbit polític com en l'interreligiós- segueix sent, per tant, per a l'Església Catòlica, als Estats Units i a Roma, un ferida oberta i encara sagnant, abans de tot pel patiment i el dolor causat a les víctimes. Una ferida que no es pot curar només amb noves normes o codis de conducta cada vegada més eficaços, perquè el crim també té relació amb el pecat. Una ferida que per a ser sanada necessita humilitat i penitència, demanant a Déu el perdó i la força per recuperar-se.